

Загородній А. Г.,

к.е.н, професор, професор,
завідувач кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»

Федишин Н. І.,

аспірант кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Однією із найактуальніших проблем у сучасних умовах господарсько-фінансових відносин є аналіз ефективності діяльності суб'єкта господарювання загалом, та окремих складових процесу управління підприємства зокрема, в тому числі і податкового планування. Завдання податкового планування на підприємстві полягає у мінімізації та оптимізації податкових та інших обов'язкових платежів суб'єкта господарювання в бюджети різних рівнів та позабюджетні фонди і, відповідно, у зниженні податкового навантаження на підприємницькі структури законними способами. Аналіз ефективності податкового планування суб'єкта господарювання дає змогу визначити наскільки близькими від поставленого завдання виявилися отримані результати щодо зниження витрат на податкові платежі чи підвищення прибутків, а також пояснити яким чином цього було досягнуто.

Інформація, наведена в роботах науковців, що досліджують проблематику податкового планування на підприємстві, дає можливість аналізувати ефективність реалізації концепції податкового планування на підприємстві за трьома групами показників.

До першої групи віднесемо показники абсолютного (E_a) та відносного (E_b) зменшення податкових платежів суб'єкта господарювання, оскільки саме ці показники дають змогу побачити загальний ефект, тобто результат реалізації концепції податкового планування на підприємстві.

$$E_a = \text{ПП}_1 - \text{ПП}_0 \quad (1)$$

$$E_b = \frac{\text{ПП}_0}{\text{ПП}_1}, \quad (2)$$

де ПП_0 , ПП_1 — загальна сума податкових платежів суб'єкта господарювання, відповідно в базовому та звітному (чи плановому періоді), грн.

Крім того, відповідно до завдання податкового планування суб'єкта господарювання, ефект від реалізації концепції податкового планування полягає у зниженні податкового навантаження на підприємство. Виходячи із цього, ефект від податкового планування на підприємстві (Е) ми пропонуємо розраховувати як різницю між питомим податковим навантаженням у базовому та звітному періодах, скорегований на обсяг виробництва продукції у звітному періоді:

$$E = (ПН_{П1} - ПН_{П0})OB_1, \quad (3)$$

де $ПН_{П1}$, $ПН_{П2}$ — питоми податкове навантаження на суб'єкт господарювання відповідно у базовому та звітному (чи плановому періоді), грн.; OB_1 — обсяг виробництва у звітному періоді, од.

Показник питомого податкового навантаження характеризує суму грошових коштів, сплачених у бюджети різних рівнів та позабюджетні фонди, яка припадає на одиницю виготовленої продукції і визначається співвідношенням між загальною сумою обов'язкових платежів у бюджет і позабюджетні фонди та обсягом виготовленої продукції:

$$ПН_{П} = \frac{ПП}{OB}, \quad (4)$$

де $ПН_{П}$ — питоми податкове навантаження на суб'єкт господарювання, грн./од; $ПП$ — загальна сума податкових платежів суб'єкта господарювання, грн.; OB — обсяг виробництва продукції, од.

До другої групи показників аналізу віднесемо розрахунок економічної ефективності податкового планування суб'єкта господарювання (ЕФ), який передбачає зіставлення результатів з витраченими ресурсами, тобто відношення ефекту від реалізації податкового планування суб'єкта господарювання до витрат на податкове планування на підприємстві:

$$EФ = \frac{E}{B}, \quad (5)$$

де B — загальна сума витрат на податкове планування суб'єкта господарювання за розрахунковий період (місяць, квартал, рік), грн.

Відповідно до формули (3) економічна ефективність податкового планування суб'єкта господарювання буде виражена наступним чином:

$$E\Phi = \frac{(\Pi_{\Pi 1} - \Pi_{\Pi 0})OB_1}{B} \quad (6)$$

Варто зауважити, що податкове планування на підприємстві завжди пов'язано з додатковими організаційними витратами для платника податків, адже мінімізація та оптимізація податкових зобов'язань суб'єкта господарювання не може бути безкоштовною. Тому обґрунтований аналіз ефективності податкового планування на підприємстві передбачає порівняння суми зменшення податкових платежів суб'єкта господарювання із витратами на їхню мінімізацію та імовірні ризики:

$$B + \text{Ш} < E_a, \quad (7)$$

де Ш — сума штрафних санкцій, що можуть бути нараховані суб'єкту господарювання за некоректні заходи податкового планування, грн.

До третьої групи віднесемо часткові показники економічної ефективності податкового планування суб'єкта господарювання. Зокрема, щодо кожного із видів податків, які сплачує суб'єкт господарювання можна поррахувати абсолютне чи відносне зменшення податкових платежів чи внесків, а також ефект від реалізації податкового планування на підприємстві як за різними видами продукції, які виготовляє суб'єкт господарювання, так і за різними видами податкових платежів. Крім того, частковим показником економічної ефективності податкового планування буде співвідношення між ефектом від реалізації концепції податкового планування на підприємстві, тобто зниженням податкового навантаження, та певними конкретними видами витрат на податкове планування.

УДК 657

Калабухова С. В.,

к.е.н., професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

НАУКОВІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

У світовій спільноті отримала реалізацію нова модель суспільного розвитку — інформаційне суспільство. Така зміна є істо-